

Іван І. Синетар¹, Олена І. Заяць²

ПРОБЛЕМИ ТА ПОТЕНЦІАЛ МІЖНАРОДНОЇ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ КРАЇН-ЧЛЕНІВ ЄС: РЕГУЛЯТОРНА ФРАГМЕНТАЦІЯ, МОБІЛІЗАЦІЯ ВНУТРІШНІХ ЗАОЩАДЖЕНЬ І СТРАТЕГІЧНІ СЕКТОРИ

Стаття присвячена дослідженню проблем і потенціалу міжнародної інвестиційної діяльності країн-членів Європейського Союзу в умовах глобальної економічної нестабільності, посилення геополітичних ризиків і загострення конкуренції за стратегічні ресурси. Міжнародна інвестиційна діяльність Європейського Союзу дедалі більше визначається як параметрами ринкової відкритості, так і здатністю Європейського Союзу поєднувати фінансову мобілізацію, економічну безпеку, технологічний суверенітет та підтримку стратегічних секторів. Як методологічну основу запропоновано аналітичну рамку дослідження, що інтегрує аналіз регуляторних бар'єрів, мобілізації внутрішніх заощаджень, ролі інструментів сталого фінансування, розвитку цифрових, зелених та оборонних секторів, а також функціонування програм підтримки малого і середнього бізнесу. Ключовими проблемами міжнародної інвестиційної діяльності Європейського Союзу залишаються регуляторна фрагментація між державами-членами, відтік заощаджень, структурна асиметрія між країнами «ядра» та периферії, недостатня концентрація ресурсів у високотехнологічних галузях і зростання геополітичної вразливості стратегічних секторів. Інвестиційний потенціал Європейського Союзу спирається на єдиний ринок, розвиток фінансових інструментів Європейського Союзу, програми InvestEU, Digital Europe, European Chips Act, механізми сталого фінансування, посилення ролі Європейського інвестиційного банку, глобальні партнерства та активізацію оборонних інвестицій. Подальша реалізація цього потенціалу можлива за умови гармонізації регуляторного середовища, посилення мобілізації внутрішніх заощаджень, зменшення структурної асиметрії та концентрації інвестицій у стратегічних секторах. У висновках обґрунтовано, що міжнародна інвестиційна діяльність Європейського Союзу поступово трансформується з механізму підтримки відкритого ринку в інструмент формування нової моделі економічної стійкості, інвестиційної автономії та довгострокової конкурентоспроможності Європейського Союзу.

Ключові слова: міжнародна інвестиційна діяльність, Європейський Союз, регуляторна фрагментація, внутрішні заощадження, стратегічні сектори, економічна безпека, стратегічна автономія, технологічний суверенітет, стале фінансування, інвестиційна політика.

Табл. 3. Літ. 35.

DOI: 10.32752/1993-6788-2026-1-301-389-405

¹ ORCID: <https://orcid.org/0009-0000-5709-8908>

² ORCID: <https://orcid.org/0009-0009-9702-7966>

¹ Uzhhorod National University. Ukraine.

² Uzhhorod National University. Ukraine.

Ivan Synetar, Olena Zayats

PROBLEMS AND POTENTIAL OF THE INTERNATIONAL INVESTMENT ACTIVITY OF EU MEMBER STATES: REGULATORY FRAGMENTATION, MOBILISATION OF DOMESTIC SAVINGS, AND STRATEGIC SECTORS

The article examines the problems and potential of the international investment activity of European Union member states under conditions of global economic instability, intensified geopolitical risks, and increasing competition for strategic resources. It is shown that the international investment activity of the EU is increasingly determined not only by the parameters of market openness but also by the Union's ability to combine financial mobilisation, economic security, technological sovereignty, and support for strategic sectors. As a methodological basis, the study proposes an analytical framework integrating the analysis of regulatory barriers, domestic savings mobilisation, the role of sustainable finance instruments, the development of digital, green, and defence sectors, as well as the functioning of support programmes for small and medium-sized enterprises. The article establishes that the key problems of the EU's international investment activity remain regulatory fragmentation among member states, capital outflows of savings, structural asymmetry between core and peripheral economies, insufficient concentration of resources in high-technology sectors, and the growing geopolitical vulnerability of strategic industries. At the same time, it is substantiated that the Union's investment potential is based on the single market, the development of EU financial instruments, the InvestEU, Digital Europe and European Chips Act programmes, sustainable finance mechanisms, the strengthening of the European Investment Bank's role, global partnerships, and the expansion of defence investment. It is argued that the further realisation of this potential is possible only through the harmonisation of the regulatory environment, stronger mobilisation of domestic savings, reduction of structural asymmetries, and concentration of investment in strategic sectors. The conclusions substantiate that the EU's international investment activity is gradually transforming from a mechanism for supporting an open market into an instrument for shaping a new model of economic resilience, investment autonomy, and long-term competitiveness of the Union.

Keywords: international investment activity, European Union, regulatory fragmentation, domestic savings, strategic sectors, economic security, strategic autonomy, technological sovereignty, sustainable finance, investment policy.

Peer-reviewed, approved and placed: 05.07.2026

Постановка проблеми та її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. Міжнародна інвестиційна діяльність країн-членів Європейського Союзу в сучасних умовах формується під впливом поєднання геополітичної нестабільності, енергетичної трансформації, технологічної конкуренції, посилення безпекових ризиків та зростання тиску на внутрішні джерела фінансування. За таких обставин інвестиційна політика ЄС уже не може спиратися винятково на логіку відкритості ринку та зовнішнього залучення капіталу, оскільки стійкість економічного розвитку дедалі більше залежить від здатності Союзу одночасно захищати стратегічні сектори, мобілізувати внутрішні заощадження, підтримувати інноваційні напрями та зменшувати критичні залежності від зовнішніх акторів. Унаслідок цього міжнародна інвестиційна діяльність ЄС набуває значення не лише механізму економічного зростання, а й інструмента забезпечення економічної безпеки, технологічного суверенітету та довгострокової конкурентоспроможності.

Інвестиційний потенціал Європейського Союзу реалізується в умовах глибоких внутрішніх суперечностей. З одного боку, ЄС має потужний єдиний ринок, розвинені фінансові інститути, значні обсяги внутрішніх заощаджень, інструменти сталого фінансування та програми підтримки цифрового й зеленого переходу. З іншого боку, міжнародна інвестиційна діяльність Союзу стримується регуляторною фрагментацією між державами-членами, нерівномірним доступом до капіталу, відтоком заощаджень, асиметрією між країнами «ядра» та периферії, а також недостатньою концентрацією ресурсів у стратегічних секторах. Додаткову складність створює посилення зовнішнього тиску з боку глобальних конкурентів, насамперед США та Китаю, що змушує ЄС поєднувати відкритість інвестиційного середовища із захистом критичної інфраструктури, оборонної промисловості, мікроелектроніки, штучного інтелекту й енергетичних систем. За відсутності цілісного підходу така багаторівнева напруга може послабити здатність Союзу конвертувати фінансові ресурси у стратегічні переваги.

Найявні дослідження переважно зосереджуються або на окремих механізмах регулювання ПП, або на програмах сталого фінансування, або на розвитку цифрових і зелених секторів, або на проблемах економічної безпеки та оборонних інвестицій. Значно менш опрацьованим залишається питання про те, яким чином проблеми та потенціал міжнародної інвестиційної діяльності країн-членів ЄС пов'язані між собою в межах єдиної системи, де регуляторна фрагментація, мобілізація внутрішніх заощаджень, підтримка МСБ, розвиток стратегічних секторів, глобальні партнерства та структурна асиметрія між регіонами формують спільну логіку інвестиційної трансформації Союзу. Недостатньо досліджено і те, яким чином поєднання цих чинників визначатиме траєкторію розвитку міжнародної інвестиційної діяльності ЄС до 2030 року в умовах зростаючої глобальної конкуренції. Постає потреба у комплексному аналізі проблем і потенціалу міжнародної інвестиційної діяльності країн-членів ЄС як основи для осмислення нової моделі економічної стійкості, інвестиційної автономії та стратегічного розвитку Союзу.

Аналіз останніх публікацій по проблемі. У західній академічній літературі проблематика міжнародної інвестиційної діяльності Європейського Союзу тривалий час розроблялася переважно через аналіз зовнішніх дисбалансів, фінансової інтеграції та структури транскордонних потоків капіталу. І. Мацейчик-Буйнович розглядає міжнародну інвестиційну позицію як інструмент оцінювання руху капіталу в межах ЄС і показує, що зміни у структурі активів і зобов'язань є важливими для розуміння кризової вразливості та глибини фінансової інтеграції [1]. Р. Чен, Дж. М. Майлесе-Ферретті та Т. Трессел у класичній праці про зовнішні дисбаланси єврозони доводять, що накопичення диспропорцій визначалося не лише торговельними чинниками, а й характером внутрішньоєвропейських фінансових потоків [2]. Х. К. Куестас, Л. А. Гіль-Алана та П. Ж. Режіс акцентують на стійкості зовнішнього боргу європейських економік і підкреслюють, що зовнішні фінансові позиції мають розглядатися як індикатор довгострокової макрофінансової рівноваги [3]. Ці дослідження

заклали базу для розуміння проблем міжнародної інвестиційної діяльності ЄС, однак вони ще не охоплювали повною мірою новітні геоекономічні та безпекові виклики.

Подальший розвиток літератури пов'язаний із перенесенням уваги з макрофінансової рівноваги на проблему фрагментації єдиного ринку капіталу та її наслідків для інвестиційної спроможності ЄС. Д. Піроска і Р. Епштейн показують, що ініціативи Банківського союзу, Союзу ринків капіталу та пов'язаних інструментів не усунули, а в багатьох випадках законсервували структурні асиметрії між ядром і периферією європейського фінансового простору [4]. В цій площині постає одна з ключових проблем міжнародної інвестиційної діяльності Союзу: формальна інтеграція ринку капіталу не гарантує рівномірного доступу до фінансових ресурсів, а відтік заощаджень і нерівномірний розподіл інвестиційних можливостей залишаються системною вадою європейської моделі. Таким чином, сучасна література дедалі виразніше пов'язує інвестиційні обмеження ЄС не лише з глобальною конкуренцією, а й із внутрішньою інституційною архітектурою самого Союзу.

Важливий пласт новітніх досліджень формують праці, присвячені відкритій стратегічній автономії, економічній безпеці та геоекономічному повороту ЄС. Л. Шмітц і Т. Зайдль доводять, що *open strategic autonomy* означає відхід від суто ліберальної логіки відкритості до моделі, в якій ринкова інтеграція поєднується із захистом критичних залежностей і стратегічних секторів [5]. Н. Хельвіг показує, що після повномасштабного вторгнення Росії в Україну стратегічна автономія набула значно більш прикладного змісту і стала безпосередньо пов'язаною зі здатністю ЄС діяти в умовах війни та нестабільності [6]. С. Маріотті інтерпретує відкриту стратегічну автономію як новий компас європейської промислової та інвестиційної політики, що поєднує технологічний суверенітет, індустриальне відновлення та підтримку конкурентоспроможності [7]. Разом ці дослідження зміщують акцент із простого залучення капіталу до питання про те, як інвестиційна діяльність може бути підпорядкована ширшим завданням економічної стійкості та стратегічної суб'єктності ЄС.

Окремий блок літератури зосереджується на потенціалі нових інституційних і фінансових інструментів, через які ЄС намагається компенсувати традиційні інвестиційні обмеження. Д. Мокану і М. Тіман, аналізуючи феномен «європейської держави-інвестора», показують, що інституції ЄС дедалі активніше переходять від створення ринку до спрямованого формування інноваційних траєкторій, орієнтованих на технологічний суверенітет [8]. Д. Кларінгболд, М. Кох і Ф. Оуен розглядають *sustainable finance* як один із ключових механізмів переорієнтації європейського капіталу на довгострокові цілі зеленого переходу та сталого зростання [9]. Д. Дженіні у праці про оборонно-промислову базу ЄС показує, що після 2022 року оборонні інвестиції стали не лише безпековим, а й економічним пріоритетом, який дедалі тісніше інтегрується в нову логіку інвестиційної політики Союзу [10]. У сукупності ці дослідження дозволяють розглядати потенціал міжнародної інвестиційної діяльності ЄС через призму нових стратегічних секторів – цифрових технологій, сталого фінансування, оборонної промисловості та інноваційного підприємництва.

В українській академічній літературі проблематика також отримала розвиток, хоча поки що менш системний. Д. Васильківський і С. Вишнюк аналізують інституційні механізми регулювання ПІІ в ЄС і наголошують, що сучасна інвестиційна політика Союзу дедалі тісніше поєднує інвестиційну привабливість із безпековими та координаційними інструментами [11]. І. Синетар та О. Заяць досліджують чинники й інструменти зростання потоків прямих іноземних інвестицій між економіками країн-членів ЄС, акцентуючи на ролі макроекономічних параметрів та інвестиційної взаємозалежності [12]. О. Бакалінська розглядає новітню стратегію економічної безпеки ЄС і включає інструменти інвестиційного контролю, технологічного захисту та захисту критичних секторів до ширшої архітектури економічної стійкості Союзу [13]. Ю. Нікітін, М. Мельник, С. Хвалінський та В. Невмержицький досліджують інструменти фінансової підтримки МСБ у ЄС, показуючи, що проблема доступу до фінансування залишається критичною для інноваційного розвитку малого бізнесу [14]. Д. Ільницький і Я. Столярчук підкреслюють, що зелений енергетичний перехід у ЄС уже не може розглядатися поза логікою міжнародної конкуренції за ресурси цифрової та зеленої трансформації [15]. Українська література поступово накопичує підходи до аналізу окремих сегментів проблеми, але ще не інтегрує їх у цілісну рамку проблем і потенціалу міжнародної інвестиційної діяльності ЄС.

Попри значний масив західних і українських досліджень, у сучасній літературі зберігаються суттєві прогалини. По-перше, праці про фінансову інтеграцію та міжнародну інвестиційну позицію рідко поєднуються з дослідженнями стратегічної автономії, економічної безпеки та промислової політики. По-друге, дослідження відкритої стратегічної автономії та зеленого чи оборонного переходу зазвичай не розглядають проблему мобілізації внутрішніх заощаджень і фрагментації європейського ринку капіталу як центральну для реалізації цих цілей. По-третє, українська академічна література лише частково інтегрує питання МСБ, сталого фінансування, технологічного суверенітету та безпекової переорієнтації в єдину аналітичну систему. Подальшого дослідження потребують проблеми та потенціал міжнародної інвестиційної діяльності країн-членів ЄС як цілісного процесу, в якому регуляторна фрагментація, мобілізація внутрішніх заощаджень, розвиток стратегічних секторів і глобальні партнерства виступають взаємопов'язаними елементами нової економічної моделі Європейського Союзу.

Формулювання цілей дослідження (мета статті). Мета статті полягає у формуванні аналітичної рамки для дослідження проблем і потенціалу міжнародної інвестиційної діяльності країн-членів Європейського Союзу в умовах глобальної економічної нестабільності, посилення геополітичних ризиків та загострення конкуренції за стратегічні ресурси. Такий підхід передбачає виявлення системних бар'єрів, що стримують ефективний розподіл капіталу в межах Союзу, ідентифікацію ключових джерел інвестиційного потенціалу, а також створення наукової основи для подальшого осмислення міжнародної інвестиційної діяльності ЄС як інструмента економічної безпеки, технологічного суверенітету та довгострокової конкурентоспроможності.

Виклад основних результатів та їх обґрунтування. Міжнародна інвестиційна діяльність країн-членів ЄС відіграє визначальну роль у забезпеченні їхньої економічної стійкості та глобальної конкурентоспроможності в епоху швидких трансформацій. Сучасні глобальні імперативи – геополітична нестабільність, прискорення технологічного прогресу та необхідність енергетичного переходу – формують складний ландшафт, у якому ЄС змушений адаптувати свою інвестиційну політику до нових реалій. Ці виклики одночасно створюють бар'єри для ефективного залучення й розподілу капіталу та відкривають перспективи для зміцнення позицій Союзу у світовій економіці; подальший аналіз зосереджено на ключових перешкодах для міжнародної інвестиційної діяльності ЄС і на тих чинниках, які здатні посилити її потенціал у контексті довгострокових економічних цілей.

Міжнародна інвестиційна діяльність ЄС стикається з низкою системних проблем, що ускладнюють її ефективність у глобальному контексті. Однією з ключових є регуляторні бар'єри та фрагментація політики між країнами-членами, що ускладнює фінансування пріоритетів ЄС, зокрема у сферах зеленої трансформації, цифровізації та обороноздатності Союзу [16].

За умов економічної невизначеності та зростання геополітичних ризиків мобілізація внутрішніх заощаджень стає одним із ключових чинників фінансової стійкості та конкурентоспроможності європейських економік. Ефективніше використання цих ресурсів пов'язане з удосконаленням національних і загальноєвропейських механізмів управління активами, здатних послабити структурні бар'єри та розширити внутрішню базу капіталу. Сучасна модель регулювання ППІ в ЄС, передбачає не лише моніторинг іноземних інвестицій, а й створення умов для залучення внутрішніх заощаджень у фінансування стратегічних секторів економіки. Інтеграція внутрішніх заощаджень до системи регулювання ППІ дозволяє зменшити залежність ЄС від зовнішніх джерел фінансування, сприяючи тим самим посиленню фінансової автономії Союзу.

Важливим є досвід окремих країн-членів, таких як Франція та Італія, де впроваджено механізми стимулювання локальних заощаджень для фінансування підприємств. Розширення подібних ініціатив на загальноєвропейському рівні сприятиме формуванню єдиного ринку капіталу, що є необхідною умовою для стабілізації фінансової системи та підтримки стратегічного розвитку критично важливих секторів, зокрема високотехнологічних галузей та оборонного комплексу. Крім того, посилення внутрішньої мобілізації заощаджень пов'язане з інтеграцією національних інвестиційних схем у єдину систему управління активами, що дозволить ефективно використовувати фінансові ресурси в умовах глобальних економічних викликів. Таким чином, розробка нових фінансових інструментів і податкових стимулів, спрямованих на збереження та реінвестування внутрішнього капіталу, є важливим кроком для забезпечення економічної безпеки та стратегічного суверенітету ЄС.

Загрози економічній безпеці також нарастають через зростання впливу держав із авторитарними режимами на стратегічні галузі ЄС. У 2023 р. Китай

контролював 4% зобов'язань у МІП ЄС, зосереджених переважно в енергетиці та технологіях [17], що викликає занепокоєння щодо технологічного суверенітету. Ця тенденція, хоч і зменшилася з 6% у 2018 р., залишається актуальною в контексті геополітичних напружень. Недостатність інвестицій у високотехнологічні та інноваційні сектори є ще однією проблемою, що відображає диспропорцію між традиційними й перспективними галузями. У 2023 р. лише 30% ПІІ спрямовувалися в технологічні сектори, тоді як традиційні галузі (нерухомість, сировина) все ще домінують у портфелі зобов'язань [18].

Інвестиційний потенціал ЄС ґрунтується на низці конкурентних переваг, які можуть сприяти його розвитку. Єдиний ринок і глибока економічна інтеграція забезпечують ефективний розподіл капіталу між країнами-членами. У 2023 р. внутрішньорегіональні ПІІ становили 45% загального обсягу, що підкреслює здатність ЄС оптимізувати ресурси в межах Союзу [18].

Фінансові інструменти ЄС, такі як Європейський фонд стратегічних інвестицій (EFSI), відіграють ключову роль у підтримці проєктів із високим економічним і соціальним ефектом, сприяючи модернізації економіки Союзу. З моменту запуску у 2015 р. EFSI мобілізував 545 млрд. євро інвестицій, із них 62 млрд. у 2023 р. були спрямовані на інфраструктурні проєкти та інноваційні розробки [19]. Ці ресурси створюють умови для реалізації трансформаційних ініціатив, зокрема шляхом фінансування переходу до цифрової економіки та низьковуглецевих технологій, що дозволяє ЄС відповідати на глобальні виклики, такі як кліматична криза та технологічна конкуренція, одночасно зміцнюючи внутрішню економічну стійкість.

Розвиток цифрових технологій і штучного інтелекту відкриває нові інвестиційні можливості, зміцнюючи позиції ЄС у глобальній технологічній конкуренції. Даний процес є відповіддю на зростаючу потребу в інноваціях, що стають ключовим фактором конкурентоспроможності в умовах цифрової трансформації економіки. Частка ПІІ у цифрові сектори зросла до 32% у 2023 р. [18] завдяки програмам ЄС, насамперед Digital Europe [19]. Таким чином, зростання інвестицій у цифрові сектори не лише відображає переорієнтацію капіталу на високотехнологічні галузі, а й формує основу для економічної стійкості через інноваційний розвиток.

Країни «ядра» Союзу, насамперед Німеччина та Франція, залишаються головними бенефіціарами цього зсуву, концентруючи значну частину цифрових інвестицій і використовуючи їх як інструмент зміцнення технологічної автономії [18; 19]. У рамках План дій щодо фінансування сталого зростання (Action Plan on Financing Sustainable Growth) (2018 р.) таксономія екологічно стійких активностей суттєво посилила залучення капіталу для зелених проєктів, тоді як Система торгівлі викидами ЄС (EU Emissions Trading System, ETS) і програма InvestEU стали ключовими джерелами фінансування кліматичних ініціатив. Динаміка внеску механізмів регулювання ПІІ у 2020–2023 рр. ілюструє зростання їхньої ефективності: кількість перевірок зросла з 265 у 2021 році до 423 у 2023 році, хоча нерівномірний розподіл між країнами «ядра» (близько 70%) і Східною Європою (15–20%) підкреслює проблему структурної асиметрії [20]. У

глобальному контексті, де частка ЄС у викидах CO₂ становила 8.7% у 2023 році, ці інструменти потребують міжнародної кооперації для максимального ефекту (табл. 1).

Таблиця 1. Динаміка ключових інструментів сталого фінансування ЄС (2012–2024), складено на основі [21; 22; 23]

Інструмент	Обсяг фінансування, млрд. євро	Частка кліматичних інвестицій, %	Внесок у скорочення викидів CO ₂ , млн. тонн
ETS (2012–2018)	50 (за 7 років)	75% (низьковуглецеві проекти)	250
ETS (2022–2023)	80 (за 2 роки)	90% (інновації, енергомодернізація)	320
InvestEU (2021–2024)	218 (за 4 роки)	35% (76 млрд. євро)	150
Таксономія (2023–2024)	440 (за 2 роки)	80% (екологічно стійкі активи)	150

Зростання воєнних витрат у Європейському Союзі з 2025 р. формує новий напрям міжнародної інвестиційної діяльності, що відображає реакцію на геополітичну напруженість, спричинену російською агресією проти України з 2022 р. та потенційним послабленням безпекових гарантій з боку США. Даний глобальний імператив трансформує пріоритети Союзу, виокремлюючи оборонний сектор як стратегічний елемент забезпечення економічної стійкості та конкурентоспроможності країн-членів у сучасних умовах.

Сукупні оборонні витрати країн ЄС у 2022 р. досягли 260 млрд дол. США, що на 6% перевищило показник 2021 р. у реальному вираженні [24]. У 2023–2024 рр. ця тенденція посилилася: витрати зросли до 279 млрд євро у 2023 р. та 326 млрд євро у 2024 р. Європейський фонд оборони з бюджетом 8 млрд євро на 2021–2027 рр. підтримує фінансування оборонних досліджень і розробок, зміцнюючи безпековий вимір інвестиційної політики Союзу [24].

Залучення приватного капіталу до оборонної промисловості відбувається через державно-приватні партнерства, зокрема у проекті Бойова повітряна система майбутнього (Future Combat Air System, (FCAS)), який об'єднує ресурси Франції, Німеччини та Іспанії [24]. Водночас Регламент 2019/452 про скринінг іноземних інвестицій регулює приплив зовнішнього капіталу в оборонний сектор, забезпечуючи захист стратегічних інтересів [25]. Паралельно країни-члени розширюють інвестиції у закордонні оборонні активи, зокрема у технології подвійного призначення, що переорієнтовує традиційні капітальні потоки.

Зростання оборонних інвестицій сприяє технологічній автономії ЄС, зменшуючи залежність від зовнішніх постачальників у критичних сферах, таких як кібербезпека чи авіаційні системи. Проте значні капіталовкладення в оборону конкурують із іншими стратегічними цілями, зокрема European Green Deal. Таким чином, воєнні витрати стають не лише економічним, а й політичним пріоритетом, що вимагає адаптації інвестиційної політики для одночасного забезпечення безпеки та стійкості.

Глобальні партнерства в рамках COT, G7 і G20 відіграють вирішальну роль у розширенні інвестиційних зв'язків ЄС за межі його кордонів, сприяючи диверсифікації капітальних потоків у період геополітичної нестабільності. Ця співпраця підкріплюється багатосторонніми платформами. У рамках G7 у 2022 році було запущено Партнерство для глобальної інфраструктури та інвестицій (PGII), яке передбачає мобілізацію 600 млрд дол. до 2027 р. для інфраструктурних і цифрових проєктів у країнах із низьким і середнім рівнем доходу. ЄС через стратегію Global Gateway планує внести до 300 млрд. євро, що становить значну частину фінансування PGII, підтримуючи проєкти в цифровій, енергетичній і транспортній інфраструктурі [26]. У контексті COT ЄС активно підтримує Угоду про спрощення процедур торгівлі, яка сприяє зниженню транзакційних витрат для експортерів G20, стимулюючи приплив капіталу. Наприклад, Італія співпрацює з Японією у розвитку водневих технологій, що демонструє потенціал таких партнерств для стратегічних галузей. Глобальні партнерства, такі як Global Gateway і PGII, розширюють інвестиційні горизонти ЄС і зміцнюють його економічну безпеку через переорієнтацію потоків капіталу на надійних союзників, що є критично важливим у сучасних геополітичних умовах.

Структурна асиметрія між регіонами ЄС проявляється у нерівномірному доступі до капіталу, інноваційних ресурсів і програм підтримки. Доцільно порівняти інвестиційні пріоритети окремих країн і макрорегіонів не ізольовано, а через призму їхніх головних обмежень, наявних інструментів та фактичної результативності. Таблиця 2 узагальнює ці відмінності й дозволяє зіставити інвестиційні виклики з практиками їх подолання.

Таблиця 2. Порівняльний аналіз інвестиційних пріоритетів та їхньої реалізації в країнах/регіонах ЄС (2024 р.), складено на основі [20; 21; 25; 27-30]

Країна/Region	Основний виклик	Інвестиційний пріоритет	Ключові інструменти	Ефективність (1–5)	Рекомендації
Німеччина	Залежність від імпорту енергоносіїв	Технологічна автономія (ШІ, мікроелектроніка)	European Chips Act (43 млрд євро)	4–5	Розширення локалізації виробництва
Східна Європа	Низька інтеграція в ринок капіталу	Логістика та зелені проєкти	InvestEU (~26,2 млрд євро гарантій)	3	Гармонізація стандартів із «ядром»
Південна Європа	Відтік робочої сили	Зелена трансформація	REPowerEU (~300 млрд євро)	4	Стимулювання повернення кадрів
Ірландія/Бенілюкс	Залежність від фінансових потоків	Сталий розвиток (ESG-фінансування)	InvestEU (~30% на клімат)	4	Диверсифікація джерел капіталу
Франція	Бюрократія зелених проєктів	Цифрова трансформація та інновації	France 2030 (20 млрд євро до 2024)	4	Спрощення регуляторних процедур

Примітки: Ефективність реалізації (1–5): Оцінка автоа базується на: 1) наявності фінансування, 2) інституційній підтримці, 3) емпіричних результатах

Для реалізації потенціалу та подолання проблем необхідне вдосконалення інвестиційної політики ЄС. Гармонізація регуляторних стандартів через розробку єдиних підходів до перевірки прямих іноземних інвестицій може зменшити фрагментацію політики між країнами-членами, створивши більш передбачуване й скоординоване середовище для інвесторів. Посилення співпраці між національними регуляторами та розширення загальноєвропейських рамок сприятиме уніфікації, дозволяючи ефективніше реагувати на глобальні виклики та оптимізувати розподіл капіталу в межах Союзу.

Посилення контролю над інвестиціями у критичні сектори є стратегічно важливим напрямом для забезпечення економічної безпеки ЄС у контексті глобальних викликів. Ухвалення Положення про іноземні субсидії (Foreign Subsidy Regulation) у 2023 р. стало першим кроком, дозволивши блокувати субсидовані угоди, які спотворюють конкуренцію, зокрема з боку держав із централізованим контролем економіки. Проте сучасні реалії вказують на потребу ширшого охоплення технологічних галузей, таких як мікроелектроніка, де залежність від зовнішніх постачальників залишається критичною. Наприклад, у 2023 р. ЄС імпортував 85% напівпровідників із країн Азії, що підкреслює вразливість технологічного ланцюжка в умовах геополітичних напружень [28]. Посилення контролю в цій сфері спрямоване не лише на захист від недружніх поглинань, а й на стимулювання внутрішнього виробництва через механізми, подібні до European Chips Act, який у 2023 р. передбачив 43 млрд. євро для розвитку європейської напівпровідникової екосистеми [29]. Такий підхід дозволяє ЄС не лише реагувати на загрози, а й формувати технологічну автономію, що є ключовим імперативом у конкуренції з глобальними гравцями, такими як США та Китай.

Зміцнення ролі Європейського інвестиційного банку у фінансуванні трансформаційних проєктів розглядається як каталізатор економічного розвитку, особливо в умовах необхідності швидкої адаптації до цифрових і екологічних змін. У 2023 р. ЄІБ продемонстрував значний внесок у проєкти сталого розвитку та цифровізації, інвестувавши 49 млрд євро у кліматичні ініціативи та підтримавши цифрові технології через спеціальні програми [27]. Подальше розширення його діяльності може зосередитися на підтримці міжрегіональних ініціатив, які об'єднують країни з різним рівнем економічного потенціалу, що не лише підсилює інноваційний потенціал ЄС, а й сприяє вирівнюванню економічних диспропорцій між країнами-членами. Така роль ЄІБ виходить за рамки традиційного фінансування, перетворюючи його на інструмент стратегічного впливу на інвестиційний ландшафт Союзу.

Хоча ЄІБ та Горизонт Європа формують основу для інноваційного зростання, концентрація ресурсів у країнах "ядра" на противагу дефіциту на сході [18] створює суттєві бар'єри в інвестиційному кліматі, адже периферійні регіони залишаються відрізнаними від доступу до передових розробок, що стримує загальний потенціал ЄС у глобальній конкуренції. Унікальність європейської моделі полягає в поєднанні ESG-орієнтації з програмами зелено-цифрового переходу, але регіональні диспропорції та бюрократичні бар'єри уповільнюють її реалізацію.

Підтримка малого та середнього бізнесу через програми InvestEU та SME Relief Package є ключовою для диверсифікації інвестиційних потоків і зміцнення економічної стійкості ЄС. За даними Європейської Комісії, МСБ генерують близько 50–55% доданої вартості в економіці ЄС, але їхня частка в прямих іноземних інвестиціях залишається порівняно низькою через обмежений доступ до фінансування [31]. У 2024 р. в рамках InvestEU було запущено ініціативу для МСБ із гарантіями на 2,3 млрд євро, що мають мобілізувати до 33,5 млрд євро інвестицій [21].

Програма не лише послаблює фінансові бар'єри, а й опосередковано сприяє залученню ПП, підвищуючи привабливість перспективних секторів для іноземних інвесторів. У Східній Європі, де InvestEU активізував нові проекти МСБ, ПП зросли на 4,8% у 2023 р. [32]. Таким чином, InvestEU сприяє децентралізації інвестицій, розширюючи їхню географію та суб'єктний склад, що зменшує залежність від великих корпорацій і посилює диверсифікацію потоків капіталу [21; 32].

Жорсткі економічні умови в ЄС, зокрема інфляція та політична невизначеність, ускладнюють інвестиційну активність, що підтверджується опитуванням ЄІБ [33]. У 2024 році частка фірм, які планують збільшити інвестиції (за вирахуванням тих, хто планує їх зменшити), скоротилася до 7% порівняно з 14% у 2023 році, вказуючи на циклічне ослаблення корпоративних інвестицій. Водночас нагальна потреба в інвестиціях у цифровізацію, інновації та кліматичні заходи відповідає пріоритетам Digital Europe та European Green Deal. Для мобілізації внутрішнього капіталу та підтримки технологічної автономії ЄС необхідні інструменти для поглинання ризиків і покращення бізнес-середовища. Попри спад, європейські фірми демонструють оптимізм, активно інвестуючи в зелені та цифрові сектори [34].

Оцінки Європейського інвестиційного банку свідчать, що експорт низьковуглецевих технологій з ЄС істотно зріс із 2017 р., що відображає економічні вигоди зеленої трансформації та водночас загострює конкуренцію з Китаєм. За цих умов інтеграція єдиного ринку та спрощення регулювання залишаються ключовими передумовами для залучення інвестицій у зелені та цифрові сектори, а отже - для зміцнення стратегічної автономії ЄС [27].

Структурна асиметрія між «ядром» і периферією ЄС має виразний соціальний вимір, який посилюється нерівномірним розподілом ПП. У 2023 р. 70% інвестицій у високотехнологічні сектори зосередилися в країнах "ядра", тоді як Східна Європа отримала лише 15–20% [27]. Така концентрація інвестиційних ресурсів поглиблює регіональні диспропорції та стримує соціальну згуртованість у периферійних країнах.

Як видно з Таблиці 3, регуляторні бар'єри та геополітичні ризики залишаються ключовими викликами, тоді як інструменти мобілізації внутрішніх заощаджень та Global Gateway відкривають нові можливості. Узагальнення представлених даних свідчить про необхідність комплексного підходу до подолання існуючих бар'єрів та максимізації потенціалу інвестиційних процесів у ЄС. Застосування гармонізованих регуляторних стандартів, сприяння мобілізації внутрішніх заощаджень і розвиток

стратегічних партнерств можуть стати основою для формування єдиного ринку капіталу, що сприятиме економічній безпеці Союзу.

Таблиця 3. Проблеми та потенціал розвитку міжнародної інвестиційної діяльності країн-членів ЄС

Категорія аналізу	Основні проблеми	Потенціал/можливості	Джерела
Регуляторні бар'єри	Фрагментація політики між країнами-членами, різні критерії скринінгу ПІІ.	Гармонізація стандартів через Регламент (ЄС) 2019/452, створення єдиного ринку капіталу.	[20; 25]
Відтік заощаджень	Втрата 300 млрд. євро щорічно через фрагментацію фінансових ринків.	Мобілізація внутрішніх заощаджень.	[16]
Геополітичні ризики	Залежність від Китаю (4% зобов'язань у стратегічних секторах), спад ПІІ на 4% у 2023 р..	Переорієнтація на партнерів G7 (55% зобов'язань МІП у 2023 р.).	[17; 32]
Технологічний суверенітет	Низька частка ПІІ у високотехнологічних секторах (30% у 2023 р.), спад інвестиційних планів до 7% у 2024 р.	Програми типу European Chips Act (43 млрд. євро), Digital Europe (7,6 млрд. євро).	[18; 28; 33]
Зелені інвестиції	Частка 'зелених' інвестицій у енергетиці ЄС становила близько 25% у 2022 р. проти вуглецевих секторів	Очікується зростання до 40% 'зелених' інвестицій до 2030 р. через REPowerEU та InvestEU, експорт низьковуглецевих технологій зріс приблизно на 60% з 2017 р.	[30; 32; 21]
Оборонні інвестиції	Конкуренція з іншими пріоритетами (наприклад, European Green Deal).	Зростання оборонних витрат і розширення фінансування EDF.	[24]
МСБ та інновації	Низька частка МСБ у ПІІ через обмежений доступ до фінансування.	Програми підтримки (InvestEU для МСБ, 2,3 млрд. євро).	[21; 31]
Глобальні партнерства	Скорочення інвестицій із Китаю через санкції.	Ініціативи типу Global Gateway (300 млрд. євро) для Африки та Азії.	[35]
Структурна асиметрія	Нерівномірний розподіл інвестицій між "ядром" ЄС (70%) та Східною Європою (15–20%).	Програми InvestEU та NextGenerationEU спрямовані на підтримку Східної Європи	[27; 21]

Прогноз розвитку міжнародної інвестиційної діяльності Європейського Союзу до 2030 р. базується на кількох ключових тенденціях, що формуються під впливом глобальних імперативів і внутрішніх пріоритетів Союзу. Збільшення частки зелених інвестицій у портфелі ПІІ залишається одним із найімовірніших сценаріїв у контексті цілей European Green Deal. У 2023 р.

зелені активи становили близько 24% загальних потоків ППІ до ЄС, а до 2030 р. їхня частка може зрости до 35–45% завдяки REPowerEU та іншим інструментам зеленої трансформації [27; 30].

Зміцнення інвестиційної присутності ЄС у країнах, що розвиваються, зокрема в Африці та Азії, набуває стратегічного значення як відповідь на скорочення глобальних інвестиційних потоків із Китаю, які зменшилися на 12% у 2023 році через санкції та торговельні обмеження [32]. Ініціатива Global Gateway, запущена у 2021 році з бюджетом 300 млрд. євро на 2021–2027 рр., підтримує проекти для диверсифікації ланцюгів постачання та зменшення залежності від азійських ринків [35]. Ця тенденція розширює географію інвестицій і посилює економічний вплив ЄС у регіонах із високим потенціалом зростання.

Активізація державної підтримки стратегічних галузей – мікроелектроніки, біотехнологій і водневої енергетики – є ключовим елементом забезпечення технологічної автономії. Одним із центральних інструментів цієї політики виступає European Chips Act, який передбачає 43 млрд євро до 2030 р. для розвитку європейської напівпровідникової екосистеми [29]. Такі заходи зміцнюють конкурентоспроможність ЄС у глобальній технологічній гонці.

Фінансова стійкість міжнародної інвестиційної діяльності ЄС у довгостроковій перспективі дедалі більше залежатиме від диверсифікації потоків капіталу від авторитарних режимів до партнерів G7 та інших політично близьких економік. Ця тенденція посилюється стратегіями de-risking і підтримується запуском Партнерства для глобальної інфраструктури та інвестицій, яке спрямовує ресурси на інфраструктурні проекти в країнах G7 і союзниках ЄС [32; 26]. До 2030 р. міжнародна інвестиційна діяльність ЄС еволюціонуватиме в бік стійкості, технологічного лідерства та стратегічної автономії.

Висновки. Міжнародна інвестиційна діяльність ЄС постає як стратегічний вектор, що артикулює його економічну життєздатність і глобальну суб'єктність, вимагаючи невинної адаптації до мінливого світового порядку. Аналіз розкриває системну напругу між внутрішніми обмеженнями – такими як регуляторна фрагментація та вразливість до зовнішніх ризиків – і потенціалом, що ґрунтується на інтеграційній силі єдиного ринку, технологічній динаміці та мережах міжнародної взаємодії. Ця двоїстість окреслює необхідність концептуального зсуву: від реактивного подолання бар'єрів до проактивного формування стійкої та інноваційно-орієнтованої моделі залучення капіталу. Реалізація цього потенціалу передбачає синтез гармонізованої регуляторної архітектури, посилення захисту стратегічних сфер, активізації інституційних механізмів трансформації та підтримки диверсифікації економічних акторів. У перспективі еволюція інвестиційної діяльності Союзу спрямована на переосмислення потоків капіталу в контексті глобальних імперативів сталості, автономії та безпеки, що дає змогу ЄС не лише адаптуватися до невизначеності, а й виступати архітектором нової економічної реальності. Ця стратегічна амбіція закладає підґрунтя для концептуального синтезу проблем

і можливостей, що розглядаються в подальшому аналізі як основа для осмислення майбутньої траєкторії міжнародної інвестиційної діяльності країн-членів ЄС у глобальному вимірі.

1. Maciejczyk-Bujnowicz I. Capital Flows in European Union on the Basis of International Investment Position – Selected Aspects. *Copernican Journal of Finance & Accounting*. 2016;5(1):157–172. DOI: 10.12775/CJFA.2016.009.
2. Chen R, Milesi-Ferretti GM, Tresselt T. External Imbalances in the Eurozone. *Economic Policy*. 2013;28(73):101–142. DOI: 10.1111/1468-0327.12004.
3. Cuestas JC, Gil-Alana LA, Regis PJ. The Sustainability of European External Debt: What Have We Learned? *Review of International Economics*. 2015;23(3):445–468. DOI: 10.1111/roie.12175.
4. Piroška D, Epstein RA. Stalled by Design: New Paradoxes in the European Union's Single Financial Market. *Journal of European Integration*. 2023;45(1):181–201. DOI: 10.1080/07036337.2022.2154344.
5. Schmitz L, Seidl T. As Open as Possible, as Autonomous as Necessary: Understanding the Rise of Open Strategic Autonomy in EU Trade Policy. *Journal of Common Market Studies*. 2023;61(3):834–852. DOI: 10.1111/jcms.13428.
6. Helwig N. EU Strategic Autonomy after the Russian Invasion of Ukraine: Europe's Capacity to Act in Times of War. *Journal of Common Market Studies*. 2023;61(S1):57–67. DOI: 10.1111/jcms.13527.
7. Mariotti S. "Open Strategic Autonomy" as an Industrial Policy Compass for the EU Competitiveness and Growth: The Good, the Bad, or the Ugly? *Journal of Industrial and Business Economics*. 2025;52:1–26. DOI: 10.1007/s40812-024-00327-y.
8. Mocanu D, Thiemann M. Breeding 'Unicorns': Tracing the Rise of the European Investor State in the European Venture Capital Market. *Competition & Change*. 2024;28:433–453. DOI: 10.1177/10245294231204984.
9. Claringbould D, Koch M, Owen P. Sustainable Finance: The European Union's Approach to Increasing Sustainable Investments and Growth – Opportunities and Challenges. *Vierteljahrshefte zur Wirtschaftsforschung / Quarterly Journal of Economic Research*. 2019;88(2):11–27. DOI: 10.3790/vjh.88.2.11.
10. Genini D. Restructuring the EU's Defence Industrial Base amid Geopolitical Shifts. *Maastricht Journal of European and Comparative Law*. 2025;32(5–6):530–551. DOI: 10.1177/1023263X251394132.
11. Васильківський Д, Вишнюк С. Інституційні механізми регулювання прямих іноземних інвестицій у Європейському Союзі. *Modeling the Development of the Economic Systems*. 2025;(2):281–285. DOI: 10.31891/mdes/2025-16-35.
12. Синетар І., Заяць О. Чинники та інструменти зростання потоків прямих іноземних інвестицій між економіками країн-членів ЄС. *Підприємництво та інновації*. 2024;(32):233–238. DOI: 10.32782/2415-3583/32.36.
13. Бакалінська ОО. Європейська стратегія економічної безпеки: уроки і виклики для України. *Право і суспільство*. 2024;(6):83–91. DOI: 10.32842/2078-3736/2024.6.13.
14. Нікітін ЮО, Мельник МВ, Хвалінський СО, Невмержицький ВМ. Research of EU Tools for Financial Support of Small and Medium-Sized Enterprises. *Technology Audit and Production Reserves*. 2016;6(4(32)):24–29. DOI: 10.15587/2312-8372.2016.87240.
15. Ilnytskyi D, Stoliarchuk Y. Greening the Energy Sector and the New Quality of Globalisation. *International Economic Policy*. 2023;1(38):7–38. DOI: 10.33111/iep.eng.2023.38.01.
16. Invest in Europe First! How to Stop Capital Flight and Fund European Business with European Savings. Paris: Institut Delors; 2025. URL: <https://institutdelors.eu/en/publications/invest-in-europe-first/>
17. Financial Integration and Structure in the Euro Area 2023. Frankfurt: European Central Bank; 2024. URL: <https://www.ecb.europa.eu/press/fie/html/ecb.fie202406~c4ca413e65.en.html>
18. Foreign Direct Investment Statistics: Flows. Luxembourg: Eurostat; 2024. URL: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Foreign_direct_investment_-_flows (
19. The DIGITAL Europe Programme – Work Programmes. Brussels: European Commission; 2025. URL: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/activities/work-programmes-digital>
20. The European Commission's Fourth Annual Report on FDI Screening. CELIS. URL: <https://www.celis.institute/celis-blog/the-european-commissions-fourth-annual-report-on-fdi-screening/>

21. Interim evaluation of the InvestEU Programme. Brussels: European Commission; 2024. URL: https://commission.europa.eu/about/departments-and-executive-agencies/economic-and-financial-affairs/evaluation-reports-economic-and-financial-affairs-policies-and-spending-activities/interim-evaluation-investeu-programme_en
22. EU Emissions Trading System. European Union; 2025. URL: https://climate.ec.europa.eu/eu-action/eu-emissions-trading-system-eu-ets_en
23. The EU Taxonomy's Uptake on the Ground. Brussels: European Commission; 2024. URL: https://finance.ec.europa.eu/sustainable-finance/tools-and-standards/eu-taxonomy-sustainable-activities/eu-taxonomys-uptake-ground_en
24. Defence Data. Brussels: European Defence Agency; 2025. URL: <https://eda.europa.eu/publications-and-data/defence-data>
25. Third Annual Report on the Screening of Foreign Direct Investments into the Union. Brussels: European Commission; 2023. URL: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-14427-2023-INIT/en/pdf>
26. Factsheet on the G7 Partnership for Global Infrastructure and Investment (PGII). G7 Italy; 2024. URL: <https://www.g7italy.it/wp-content/uploads/ANNEX-I-G7-PGII-Factsheet-2024.pdf>
27. Investment Report 2024/2025 – Executive Summary. Luxembourg: European Investment Bank; 2025. URL: <https://www.eib.org/en/publications/20240354-investment-report-2024-executive-summary>
28. Special report 12/2025: The EU's strategy for microchips – Reasonable progress in its implementation but the Chips Act is very unlikely to be sufficient to reach the overly ambitious Digital Decade target. Luxembourg: European Court of Auditors; 2025. URL: <https://www.eca.europa.eu/en/publications/SR-2025-12>
29. European Chips Act: Regulation (EU) 2023/1781. Brussels: European Parliament; 2023. URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2023/1781>
30. REPowerEU Plan. Brussels: European Commission; 2022. 20 p. URL: https://commission.europa.eu/topics/energy/repowereu_en
31. Annual Report on European SMEs 2024/2025, SME performance review. Brussels: European Commission; 2025. URL: <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC142263>
32. World Investment Report 2024: Investment Facilitation and Digital Government. New York: United Nations; 2024. URL: https://unctad.org/system/files/official-document/wir2024_en.pdf
33. EIB Investment Survey (EIBIS). Luxembourg: European Investment Bank; 2025. URL: <https://www.eib.org/en/publications-research/economics/surveys-data/eibis/index.htm?sortColumn=startDate&sortDir=desc&pageNumber=0&itemPerPage=10&pageable=true&la=EN&deLa=EN&tags=5bf8095afa70f13f9d3b51b3&orTags=true&orSubjects=true&orCountries=true>
34. Debomy D, Harasztosi P, Holzhausen A, Ioannou D, Kadir A, Pöl R, Stehrer R, Testori G, Wruuck P. Corporate Investment in Europe: A Snapshot from the 2024 EIB Investment Survey. VoxEU, CEPR; 2024. URL: <https://cepr.org/voxeu/columns/corporate-investment-europe-snapshot-2024-eib-investment-survey>
35. Global Gateway. European Commission. URL: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/stronger-europe-world/global-gateway_en

1. Maciejczyk-Bujnowicz, I. (2016). Capital flows in European Union on the basis of international investment position – selected aspects. *Copernican Journal of Finance & Accounting*, 5(1), 157–172. <https://doi.org/10.12775/CJFA.2016.009>
2. Chen, R., Milesi-Ferretti, G. M., & Tressel, T. (2013). External imbalances in the eurozone. *Economic Policy*, 28(73), 101–142. <https://doi.org/10.1111/1468-0327.12004>
3. Cuestas, J. C., Gil-Alana, L. A., & Regis, P. J. (2015). The sustainability of European external debt: What have we learned? *Review of International Economics*, 23(3), 445–468. <https://doi.org/10.1111/roie.12175>
4. Piroška, D., & Epstein, R. A. (2023). Stalled by design: New paradoxes in the European Union's single financial market. *Journal of European Integration*, 45(1), 181–201. <https://doi.org/10.1080/07036337.2022.2154344>
5. Schmitz, L., & Seidl, T. (2023). As open as possible, as autonomous as necessary: Understanding the rise of open strategic autonomy in EU trade policy. *Journal of Common Market Studies*, 61(3), 834–852. <https://doi.org/10.1111/jcms.13428>

6. Helwig, N. (2023). EU strategic autonomy after the Russian invasion of Ukraine: Europe's capacity to act in times of war. *Journal of Common Market Studies*, 61(S1), 57–67. <https://doi.org/10.1111/jcms.13527>
7. Mariotti, S. (2025). “Open strategic autonomy” as an industrial policy compass for the EU competitiveness and growth: The good, the bad, or the ugly? *Journal of Industrial and Business Economics*, 52, 1–26. <https://doi.org/10.1007/s40812-024-00327-y>
8. Mocanu, D., & Thiemann, M. (2024). Breeding ‘unicorns’: Tracing the rise of the European investor state in the European venture capital market. *Competition & Change*, 28, 433–453. <https://doi.org/10.1177/10245294231204984>
9. Claringbould, D., Koch, M., & Owen, P. (2019). Sustainable finance: The European Union's approach to increasing sustainable investments and growth – opportunities and challenges. *Vierteljahrshefte zur Wirtschaftsforschung / Quarterly Journal of Economic Research*, 88(2), 11–27. <https://doi.org/10.3790/vjh.88.2.11>
10. Genini, D. (2025). Restructuring the EU's defence industrial base amid geopolitical shifts. *Maastricht Journal of European and Comparative Law*, 32(5–6), 530–551. <https://doi.org/10.1177/1023263X251394132>
11. Васильківський, Д., & Вишнюк, С. (2025). Інституційні механізми регулювання прямих іноземних інвестицій у Європейському Союзі. *Modeling the Development of the Economic Systems*, (2), 281–285. <https://doi.org/10.31891/mdes/2025-16-35>
12. Синетар, І., & Заяць, О. (2024). Чинники та інструменти зростання потоків прямих іноземних інвестицій між економіками країн-членів ЄС. Підприємництво та інновації, (32), 233–238. <https://doi.org/10.32782/2415-3583/32.36>
13. Бакалінська, О. О. (2024). Європейська стратегія економічної безпеки: уроки і виклики для України. *Право і суспільство*, (6), 83–91. <https://doi.org/10.32842/2078-3736/2024.6.13>
14. Нікітін, Ю. О., Мельник, М. В., Хвалінський, С. О., & Невмержицький, В. М. (2016). Research of EU tools for financial support of small and medium-sized enterprises. *Technology Audit and Production Reserves*, 6(4(32)), 24–29. <https://doi.org/10.15587/2312-8372.2016.87240>
15. Ilnytsky, D., & Stoliarchuk, Y. (2023). Greening the energy sector and the new quality of globalisation. *International Economic Policy*, 1(38), 7–38. <https://doi.org/10.33111/iep.eng.2023.38.01>
16. Institut Delors. (2025). Invest in Europe first! How to stop capital flight and fund European business with European savings. <https://institutdelors.eu/en/publications/invest-in-europe-first/>
17. European Central Bank. (2024). Financial integration and structure in the euro area 2023. <https://www.ecb.europa.eu/press/fin/html/ecb.fie202406~c4ca413e65.en.html>
18. Eurostat. (2024). Foreign direct investment statistics: Flows. https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Foreign_direct_investment_-_flows
19. European Commission. (2025). The DIGITAL Europe Programme – work programmes. <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/activities/work-programmes-digital>
20. CELIS. (2024). The European Commission's fourth annual report on FDI screening. <https://www.celis.institute/celis-blog/the-european-commissions-fourth-annual-report-on-fdi-screening/>
21. European Commission. (2024). Interim evaluation of the InvestEU Programme. https://commission.europa.eu/about/departments-and-executive-agencies/economic-and-financial-affairs/evaluation-reports-economic-and-financial-affairs-policies-and-spending-activities/interim-evaluation-investeu-programme_en
22. European Commission. (2025). EU Emissions Trading System. https://climate.ec.europa.eu/eu-action/eu-emissions-trading-system-eu-ets_en
23. European Commission. (2024). The EU taxonomy's uptake on the ground. https://finance.ec.europa.eu/sustainable-finance/tools-and-standards/eu-taxonomy-sustainable-activities/eu-taxonomys-uptake-ground_en
24. European Defence Agency. (2025). Defence data. <https://eda.europa.eu/publications-and-data/defence-data>
25. European Commission. (2023). Third annual report on the screening of foreign direct investments into the Union. <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-14427-2023-INIT/en/pdf>
26. G7 Italy. (2024). Factsheet on the G7 Partnership for Global Infrastructure and Investment (PGII). <https://www.g7italy.it/wp-content/uploads/ANNEX-I-G7-PGII-Factsheet-2024.pdf>
27. European Investment Bank. (2025). Investment report 2024/2025 – executive summary. <https://www.eib.org/en/publications/20240354-investment-report-2024-executive-summary>

28. European Court of Auditors. (2025). Special report 12/2025: The EU's strategy for microchips – reasonable progress in its implementation but the Chips Act is very unlikely to be sufficient to reach the overly ambitious Digital Decade target. <https://www.eca.europa.eu/en/publications/SR-2025-12>
29. European Parliament. (2023). European Chips Act: Regulation (EU) 2023/1781. <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2023/1781>
30. European Commission. (2022). REPowerEU plan. https://commission.europa.eu/topics/energy/repowereu_en
31. European Commission. (2025). Annual report on European SMEs 2024/2025: SME performance review. <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC142263>
32. United Nations. (2024). World investment report 2024: Investment facilitation and digital government. https://unctad.org/system/files/official-document/wir2024_en.pdf
33. European Investment Bank. (2025). EIB Investment Survey (EIBIS). <https://www.eib.org/en/publications-research/economics/surveys-data/eibis/index.htm?sortColumn=startDate&sortDir=desc&pageNumber=0&itemPerPage=10&pageable=true&la=EN&deLa=EN&tags=5bf8095afa70f13f9d3b51b3&orTags=true&orSubjects=true&orCountries=true>
34. Debomy, D., Harasztosi, P., Holzhausen, A., Ioannou, D., Kadir, A., Pöl, R., Stehrer, R., Testori, G., & Wruuck, P. (2024). Corporate investment in Europe: A snapshot from the 2024 EIB Investment Survey. VoxEU, CEPR. <https://cepr.org/voxeu/columns/corporate-investment-europe-snapshot-2024-eib-investment-survey>
35. European Commission. (2025). Global Gateway. https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/stronger-europe-world/global-gateway_en